

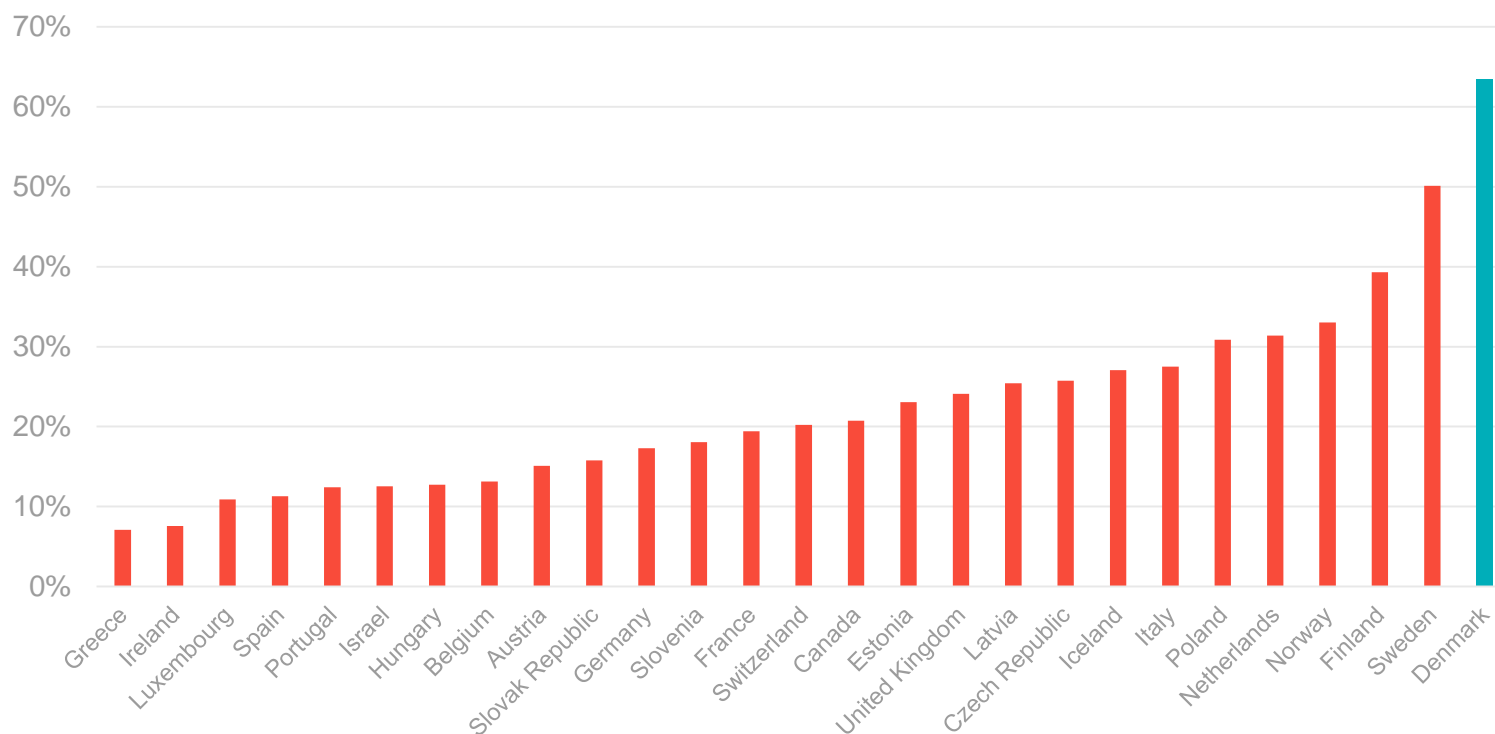
Perspektiver på den danske kommunemodel

Niels Jørgen Mau Pedersen

Kommunaløkonomisk Forum 2019

Danmarks decentrale myndighedsniveau er det største i hele verden

Den lokale udgiftsandel af landets samlede offentlige udgifter

Kilde: OECD 2016. Data mangler for Australien, Chile, Japan, Korea, Mexico, New Zealand, Tyrkiet og USA. Kommuner og Regioner er slået sammen i opgørelsen.

Decentralisering med effektivisering for øje

Tre eksempler på betydelige decentraliseringsreformer:

1. Det enstrengede kommunale beskæftigelsessystem (2009/2010)
2. Det specialiserede sociale område og specialundervisningen (Strukturreformen)(2007)
3. Integration af flygtninge og indvandrere (1998)

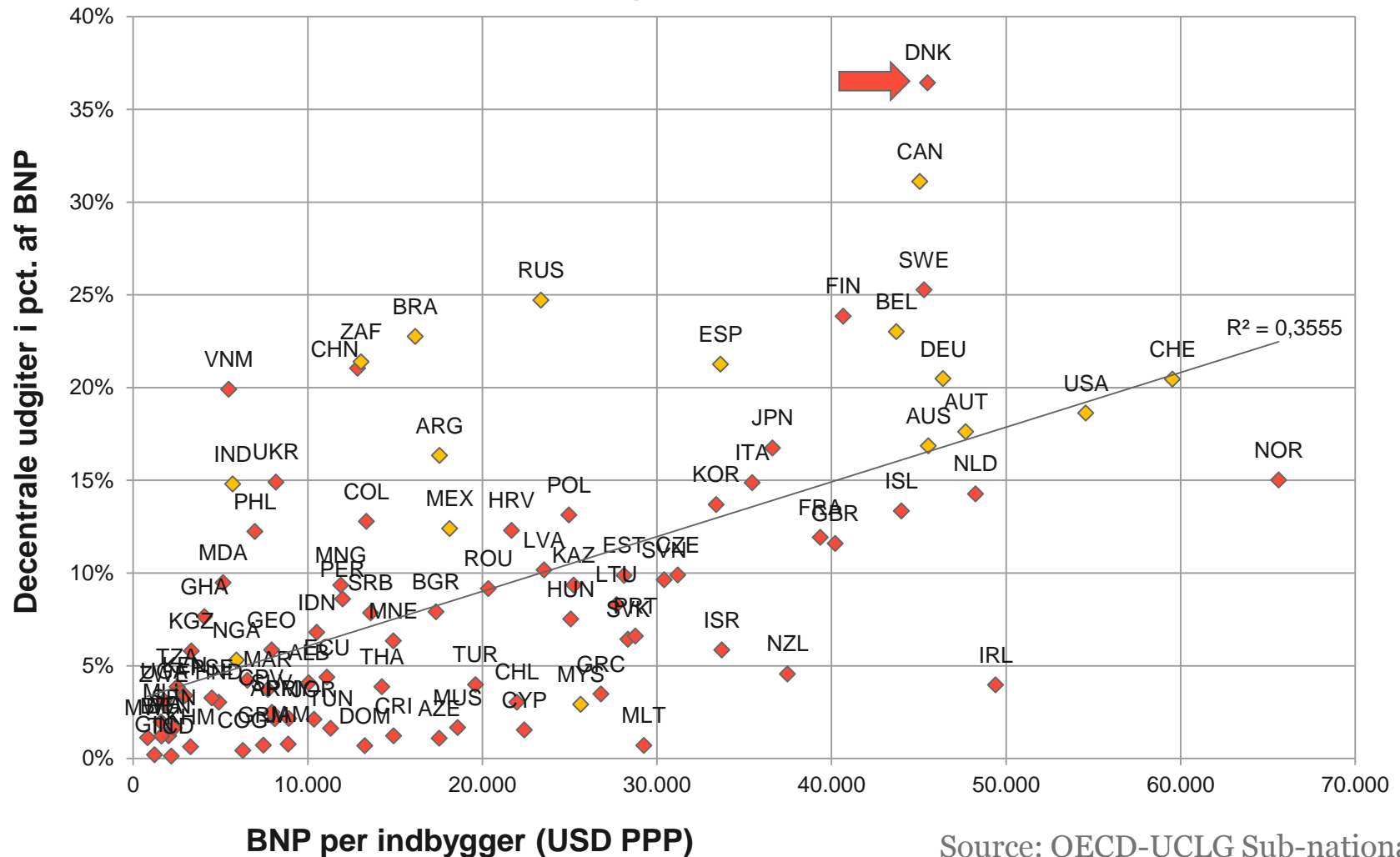
Med flere opgaver er fulgt større kommunalt finansieringsansvar

– jf. princippet om at ansvar og kompetence følges ad.

Danmark har relativt begrænset omfang af kommunale øremærkede tilskud, refusioner og puljer

- Danmark: Omkring 26-28 % af statens overførsler til kommunerne er øremærkede.
- I Sverige er 37% af statens overførsler til kommunerne øremærkede.

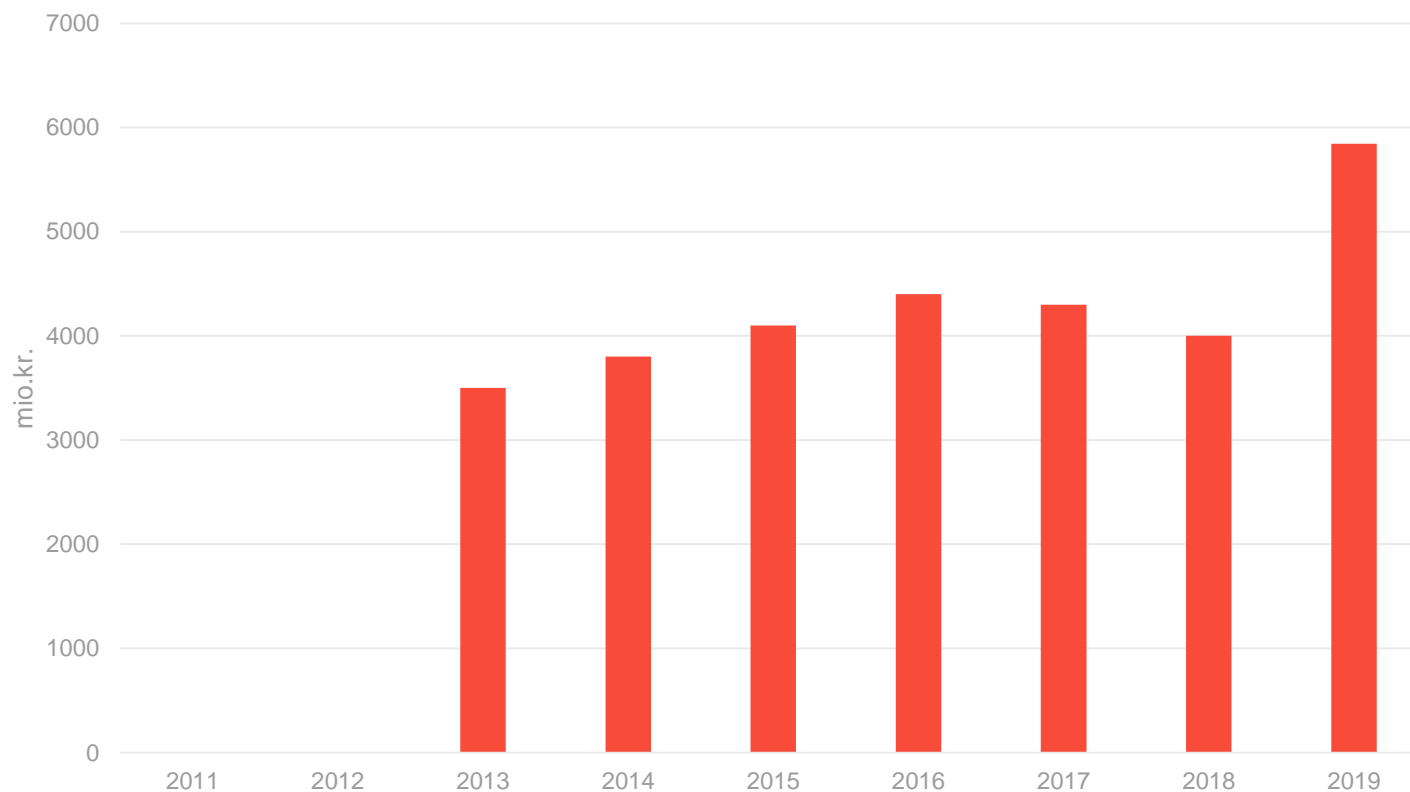
Internationale data: Wealthier countries tend to be more decentralised... (...kun begyndelsen på en analyse)

Budgetsamarbejdet i Danmark ("aftalesystemet")

- Opgave: hvordan sikrer vi økonomisk koordinering mellem niveauerne?
- En særlig dansk model har vist betydelig overlevelseskraft
- Kunnet håndtere både forskellige konjunktursituationer, kommunalreformen, på tværs af partifarver
- Udbygget gennem årene – bygger på "noget-for-noget"
- Hviler på nogle forudsætninger: udligning, DUT, budgetgaranti osv.

Årlig overfinansiering af økonomiaftalen for kommunerne

Kilde: Pedersen (Vive, 2018) på grundlag af økonomiaftaler m. tilf. vdr. 2019 Økonomi- og Indenrigsm. (2018).

Økonomiaftalen 2019: + 5,1 mia til kassen!

Tabel 1

Balance for kommunerne i 2019

Mio. kr., 2019-pl	Aftale
Serviceudgifter, netto	251.934
Aktivitetsbestemt medfinansiering	22.430
Overførsler	71.820
Udgifter til forsikrede ledige mv.	10.577
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	17.800
Øvrige udgifter	890
Udgifter i alt	375.451
Skatteindtægter	-291.323
Bloktilskud mv.	-71.383
- Heraf betinget bloktilskud	-4.000
Beskæftigelsestilskud	-10.577
Øvrige indtægter	-7.314
Indtægter i alt	-380.596

5.145

Opsamling

- Danske kommuner organiserer en meget stor del af de offentlige udgifter
- Det er der gode grunde til: demokrati og effektivisering
- Effektiviseringsfremmende reformer har flyttet opgaver til kommuner og overdraget dem finansieringsansvar
- Kommunernes skatteudskrivning er vigtig for en vellykket decentralisering
- Men der skal koordineres – sker via budgetsamarbejdet
- Der skal være et velfungerende udligningssystem
- Styringsmodellens overfinansiering udgør en trussel på sigt